

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
Central Bureau of Statistics
دائرة الإحصاء المركزية

מדדים להזדקנות מיטבית בישראל

עמית יגור-קרול

מנהל תחום מדדי איכות חיים, קיימות ותוצרים סטטיסטיים רוחביים

סופיה פראן

מרכזת בכירה מדדי הזדקנות מיטבית

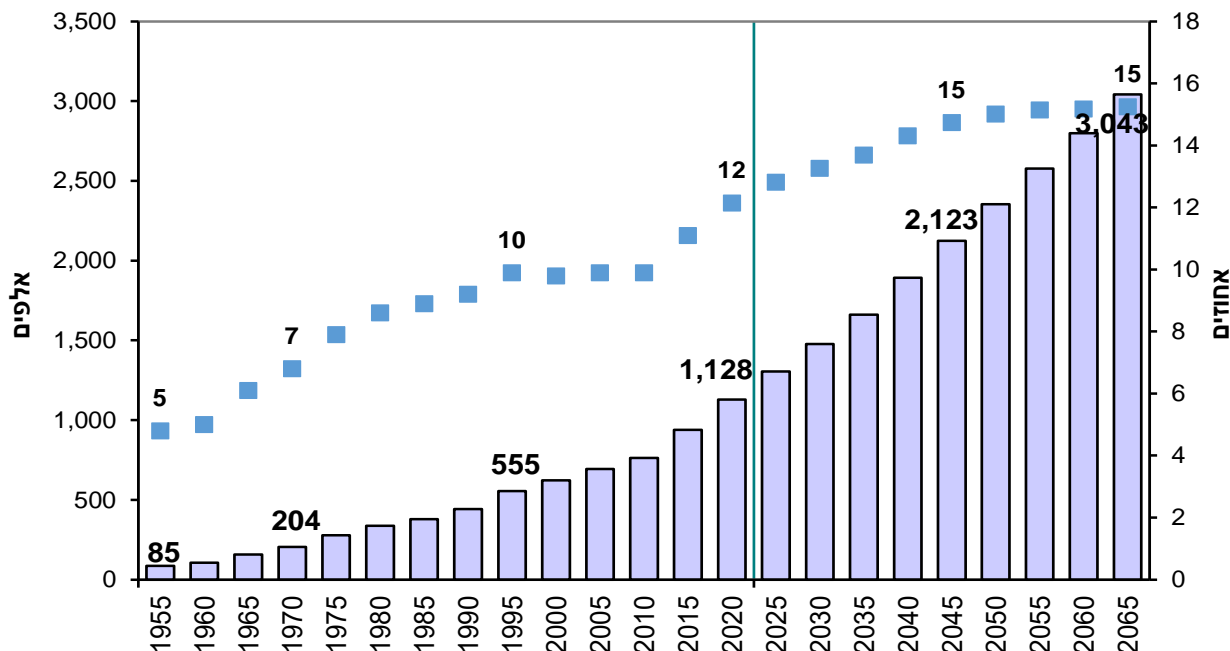

כנס מדדי איכות חיים בישראל

הזדקנות האוכלוסייה - האתגר הלאומי

אוכלוסיית בני 65 ומעלה בישראל מכפילה את עצמה כל 25 שנה

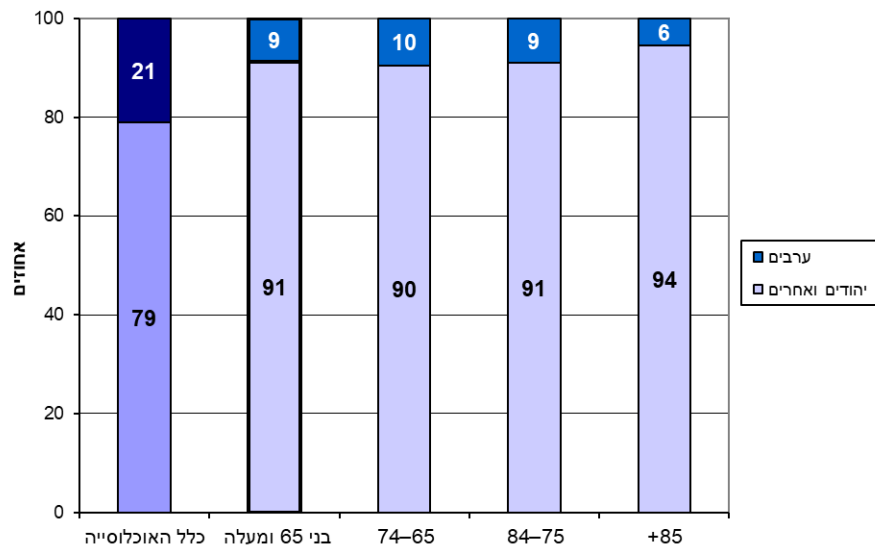
בני 65 ומעלה וחלקם מכלל האוכלוסייה
(1)2065 ותחזית עד 2020–1955

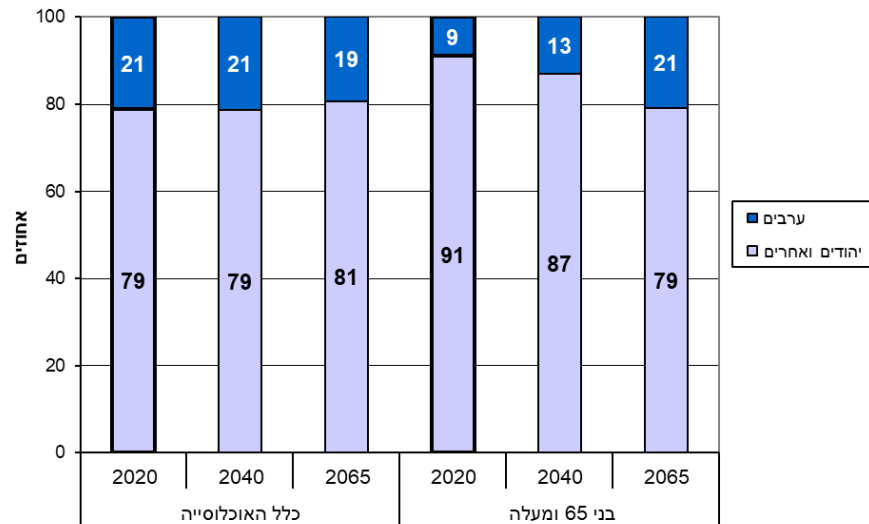
מקור: למ"ס, תחום אוכלוסייה.
(1) לפי חלופה בינונית.

הזדקנות האוכלוסייה – יהודים ואחרים וערבים

סך כל האוכלוסייה ובני 65 ומעלה, לפי גיל וקבוצת אוכלוסייה
סוף 2020

סך כל האוכלוסייה ובני 65 ומעלה, לפי קבוצת אוכלוסייה
2020 ותחזית ל-2040 ול-2065(1)

(1) לפי חלופה בינונית.

חלקם של ערבים מכלל בני 65+ קטן מחלקם בכלל האוכלוסייה

דוח המדדים הלאומיים להזדקנות מיטבית ישראל 2020

1. 2020-2021 - גיבוש מדדים ל"מפת המדדים להזדקנות מיטבית"

במטרה לסייע לממשלה לגבש מדיניות והקצאה יעילה של משאבים מבוססת נתונים (מכון ברוקדייל וג'וינט אשל).

2. יולי 2021 – החלטת ממשלת ישראל (החלטה מס' 127) – מפת מדדים

לאומיים להזדקנות מיטבית.

3. אוקטובר 2022 - דוח המדדים הלאומיים להזדקנות מיטבית.

מה זה הזדקנות מיטבית ?

גיבוש מדדים ל"מפת המדדים להזדקנות מיטבית"

הזדקנות מיטבית מתקיימת כאשר:

- ✓ אדם חש בריא
- ✓ יש לו סיבה לקום בבוקר (משמעות לחיים)
- ✓ מסוגל להתמודד עם מימון עלויות הכרוכות במצבו

בנוסף, זהו מדדים התנהגותיים ותפיסתיים שניתן להשפיע עליהם באמצעות תכניות התערבות וקביעת מדיניות. התערבות במדדים אלו מביא להשפעה חיובית מובהקת על הזדקנות מיטבית. מדדים אלה קשורים לתחומים כגון:

- ✓ ניהול בריאות
- ✓ אורח חיים בריא
- ✓ אורח חיים חברתי פעיל

מכון ברוקדייל וג'וינט-אשל בשיתוף עם עמיתיהם ממשרדי הממשלה השונים ועם החוקרים מאקדמיה סקרו כ-90 מחקרים בינלאומיים המתמקדים באוכלוסייה מבוגרת וסיכמו מאפיינים ומדדים סובייקטיביים ואובייקטיביים המאפיינים את ההזדקנות המיטבית.

16 מדדי על

מטרת המדדים לאמוד את מידת ההזדקנות המיטבית של הפרט בהווה

חוסן כלכלי

- ✓ קושי להסתדר כלכלית
- ✓ מדד ג'יני לאי שוויון
- ✓ הכנסה כספית פנויה
- ✓ קו העוני

משמעות

- ✓ תחושת בדידות
- ✓ שביעות רצון מהחיים
- ✓ איכות חיים – מדד CASP-12

בריאות

- ✓ תוחלת חיים
- ✓ שנות חיים בריאים
- ✓ תחלואה בסרטן
- ✓ סוכרת
- ✓ שבץ מוחי
- ✓ מטופלי דיאליזה
- ✓ תחושת דיכאון
- ✓ מצב תפקודי – מדדי ADL ו-IADL

מדדים המעידים על תחלואה, תוחלת חיים, שנים בריאות, מצב תפקודי של אדם זקן.

24 מדדים מנבאים

מטרת המדדים לאמוד את מגמת ההזדקנות של הפרט בהסתכלות עתידית

אוריינות דיגיטלית

- ✓ נגישות למחשב ביתי
- ✓ שימוש באינטרנט במחשב או בטלפון נייד
- ✓ שימוש בשירותי ממשל מקוונים

אורח חיים חברתי פעיל

- ✓ רשת חברתית: קרבה, גודל ושביעות רצון
- ✓ קשרים עם חברים
- ✓ תחושה שיש על מי לסמוך
- ✓ תחושת הערכה ושביעות רצון מהקשר עם בני המשפחה
- ✓ שביעות רצון מהיחסים עם השכנים
- ✓ שיעור תעסוקה, שיעור תעסוקה במשרה חלקית שלא מרצון
- ✓ עיסוק בפעילות התנדבותית ובפעילות פנאי יחידנית

אורח חיים בריא

- ✓ התנהגויות בריאות
- ✓ עיסוק בפעילות גופנית קלה או מאומצת
- ✓ מדדי ניטור משקל וגובה BMI
- ✓ ירידה משמעותית במשקל תת-משקל השמנת יתר

ניהול בריאות

- ✓ הערכה עצמית של בריאות
- ✓ קבלת חיסונים: נגד שפעת נגד פנוימוקוק

מדדים המעידים על אופן ניהול הבריאות, כגון אוריינות בריאות - היכולת להבין הנחיות רפואיות והתמדה - מידת היישום של הנחיות רפואיות, כמו לקיחת תרופות או ביצוע פעולות שיקום.

דוח המדדים הלאומיים להזדקנות מיטבית ישראל 2020

- בדוח הראשון מוצגים **40 מדדים** ב-7 תחומים:
בריאות, משמעות, חוסן כלכלי, ניהול בריאות, אורח חיים בריא, אורח חיים פעיל ואוריינות דיגיטלית
- הדוח מתמקד בשנים: **2020-2015**
- אוכלוסיית הדוח: **בני 65 ומעלה** (1,128 מיליון איש: 12.1%)
- פרוט הנתונים עבור בני 65 ומעלה:
  - ✓ **יהודים ואחרים** (91%) / **ערבים** (9%)
  - ✓ **גברים** (45%) / **נשים** (55%)
  - ✓ **בני 74-65** (60%) / **בני 84-75** (28%) / **בני 85+** (12%)

מקורות

נתונים מינהליים ונתוני סקרים

- **מרכז הידע לחקר הזדקנות האוכלוסייה בישראל** (האוניברסיטה העברית) - סקר בריאות, הזדקנות ופרישה באירופה - סקר SHARE

- **המרכז הלאומי לבקרת מחלות, משרד הבריאות (מלב"מ)** - נתוני תחלואה בסרטן ומחלות נוספות, סקרי הרגלי התנהגות מקדמת בריאות

- **התוכנית הלאומית למדדי איכות ברפואת הקהילה** - נתוני חיסונים ו-BMI

- **רשות האוכלוסין וההגירה** - נתונים דמוגרפים, תמותה ותוחלת חיים

- **הסקר החברתי** - עמדות על תנאי החיים ועל רווחת האוכלוסייה בישראל

- **סקר הוצאות משק הבית (הו"מ)** - הכנסה, עוני ואי שוויון באוכלוסייה

- **סקר כוח אדם (סכ"א)** - תעסוקה

■ **SHARE ; EUROSTAT ; OECD** - השוואות בינלאומיות

מפת המדדים להזדקנות מיטבית

מדדים לאומיים להזדקנות מיטבית (החלטת ממשלה 127)

בריאות

שנות חיים בריאים

גברים: **60%** [11.6 שנים]
נשים: **48%** [10.5 שנים]

תפקוד

15% מתקשים ב-ADL
30% מתקשים ב-IADL

משמעות

בדידות

26% חשים בדידות

איכות חיים

36 נק' [מתוך 48-12]

חוסן כלכלי

קו העוני

5,502 מה הכנסה חציונית נטו
24% נמצאים מתחת ל-60% מהכנסה חציונית נטו

יכולת להסתדר כלכלית
36% מתקשים להסתדר כלכלית

מדדים מנבאים להזדקנות מיטבית

ניהול בריאות

62% מדווחים על מצב בריאות סובייקטיבי טוב

62% קיבלו חיסון שפעת

78% קיבלו חיסון לדלקת ריאות

אורח חיים בריא

ביצוע פעילות גופנית: מתונה **64%** | מאומצת **47%**

59% ביצעו לפחות 2 מתוך 3 התנהגויות בריאות

15% נמצאים בתת משקל

אורח חיים פעיל

21% משתתפים בתעסוקה

16% משתתפים בפעילות התנדבותית

מדד קרבה לרשת חברתית – **1.9** מתוך 4

92% דיווחו שיש להם על מי לסמוך בשעת מצוקה

מוכנות כלכלית

הכנסה: נכסים, חסכון, תעסוקה מותאמת

אוריינות פיננסית

אוריינות דיגיטלית: **73%** משתמשים באינטרנט | **26%** משתמשים בשירותי ממשל מקוונים | **64%** מבצעים חיפוש מידע באינטרנט

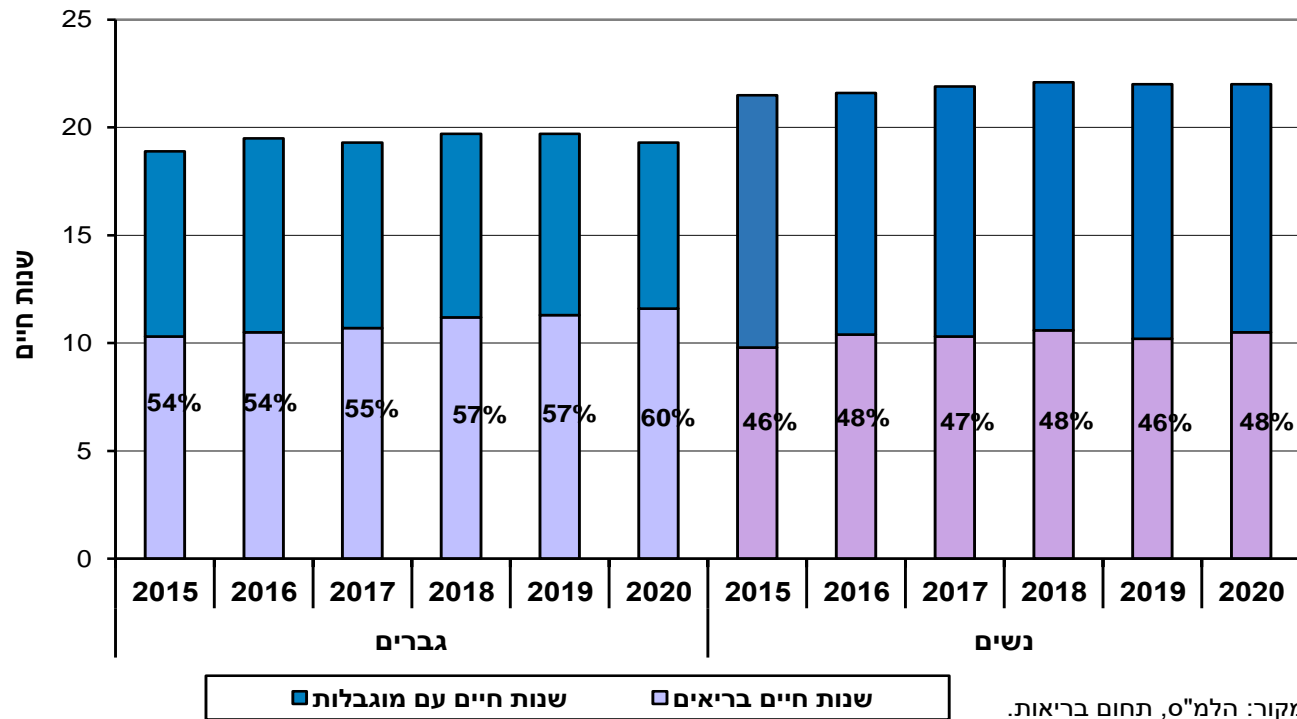
מקרא: שיפור ללא שינוי הרעה לא ניתן לחשב מגמה בפיתוח

מגמה לעומת שנת הבסיס

תוחלת חיים בגיל 65 ושנות חיים בריאים

מדדי על מתחום הבריאות

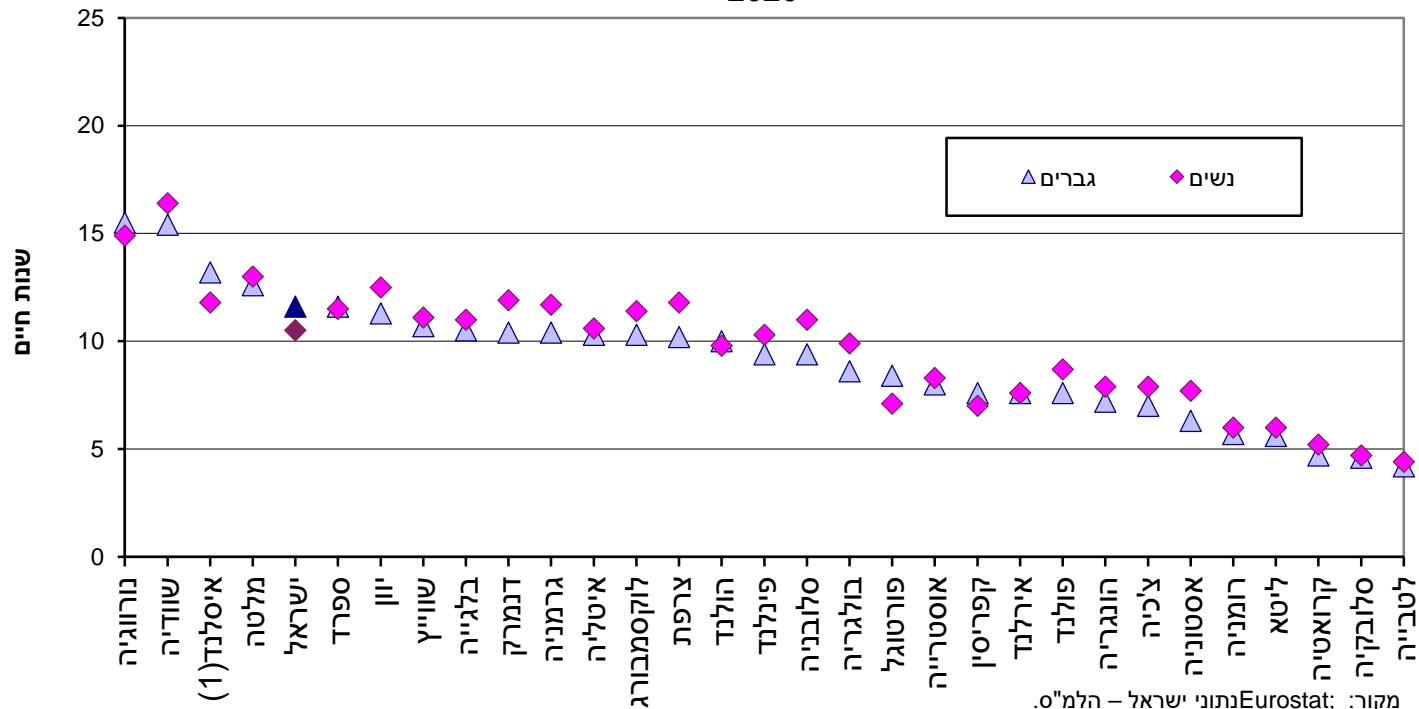
תוחלת חיים, שנות חיים בריאים ושנות חיים עם מוגבלות,
בלידה ובגיל 65, לפי מין
2020

תוחלת חיים ושנות חיים בריאים

מדדי על מתחום הבריאות

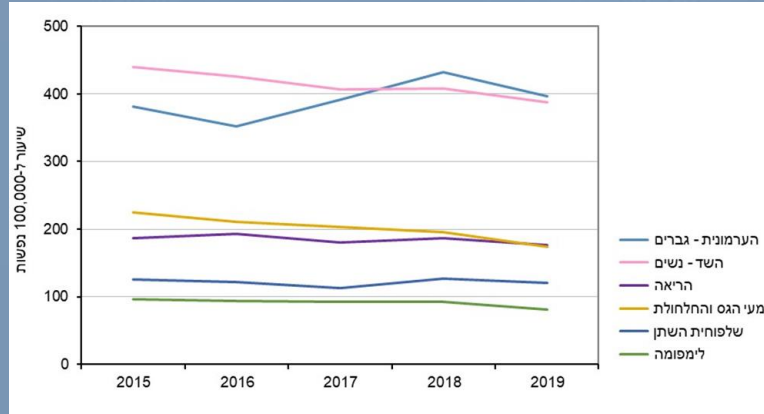
שנות חיים בריאים בגיל 65, לפי מין
השוואה בין-לאומית
2020

מקור: Eurostat נתוני ישראל – הלמ"ס.
(1) הנתון מתייחס לשנת 2018.

מדד: תחלואה בסרטן – שיעורי היארעות (מקרים חדשים) בקרב בני 65 ומעלה

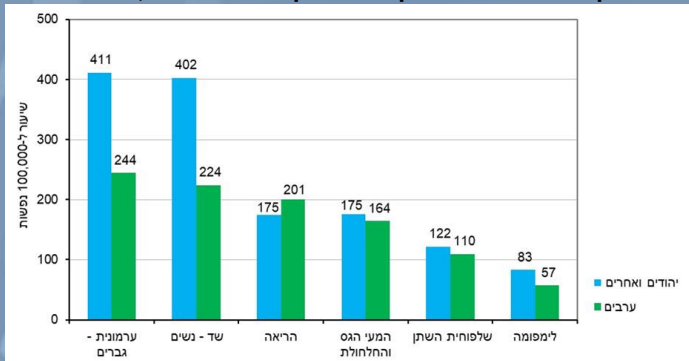
לפי סוג סרטן 2015-2019

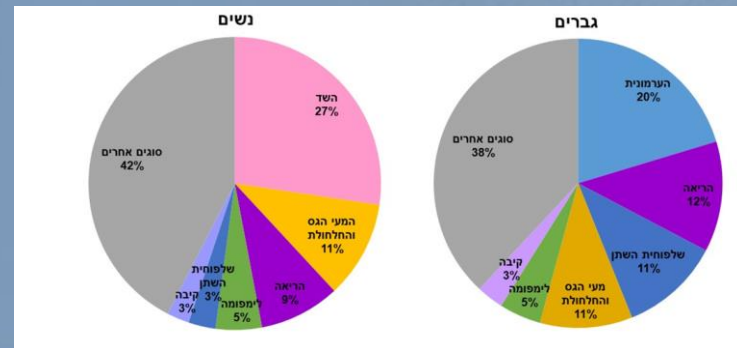
ירידה במקרים חדשים של מחלות הסרטן בקרב נשים וגברים.

המרכז הלאומי לבקרת מחלות (מלב"מ)

מקרים חדשים של סרטן לפי סוג וקבוצת אוכלוסייה, 2019

מקרים חדשים של סרטן לפי סוג ומין, 2019

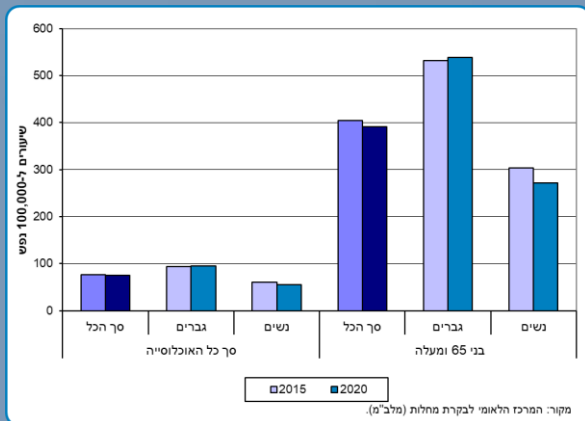
המרכז הלאומי לבקרת מחלות (מלב"מ)

מדדים: תחלואה בסוכרת, בשבץ מוחי ומטופלי דיאליזה – שיעורי הימצאות (כלל המקרים) בקרב בני 65 ומעלה

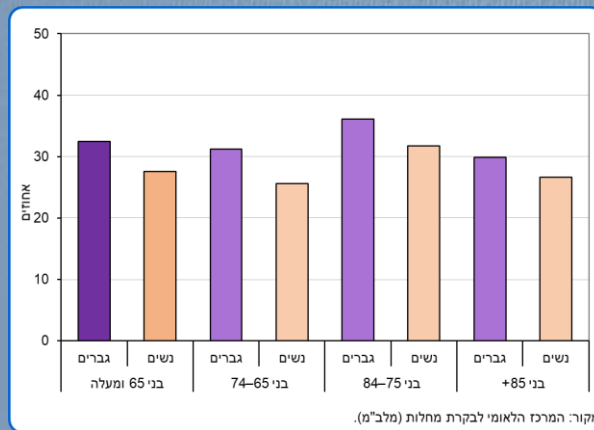
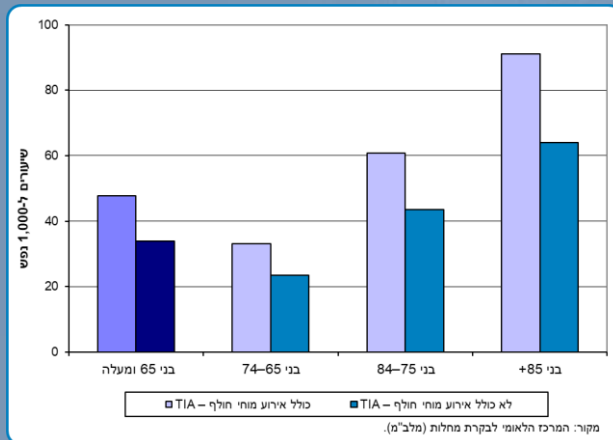
שיעור מטופלי דיאליזה בקרב בני 65+ גבוה בצורה ניכרת לעומת כלל האוכלוסייה

כלל חולי סוכרת לפי גיל ומין - 2019

כלל מטופלי דיאליזה, לפי גיל ומין, ב-2015 וב-2020

כלל המקרים של שבץ מוחי לפי גיל וסוג שבץ, 2014-2020

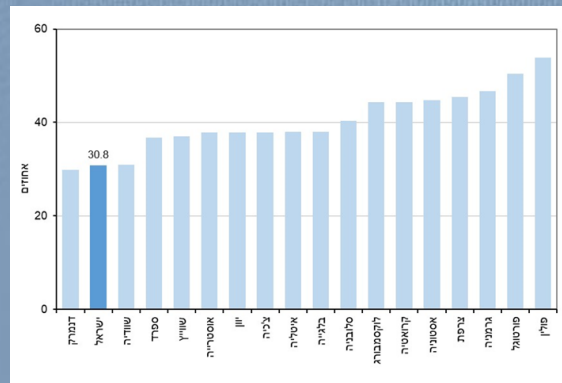

עלייה בשיעורי שבץ מוחי עם העלייה בגיל.

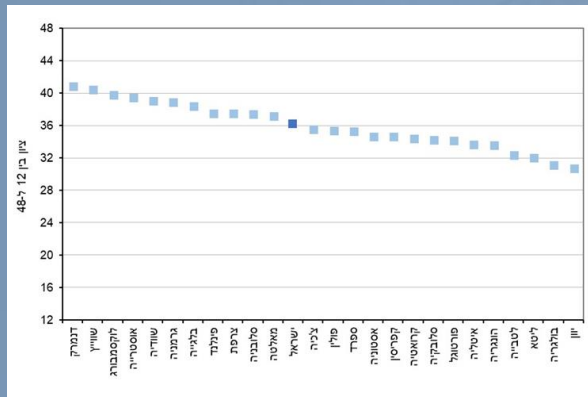
שיעור סוכרת בקרב גברים בני 65 ומעלה גבוה יותר מהשיעור בקרב נשים, בכל גיל.

סקר SHARE - השוואות בינלאומיות - בני 65 ומעלה

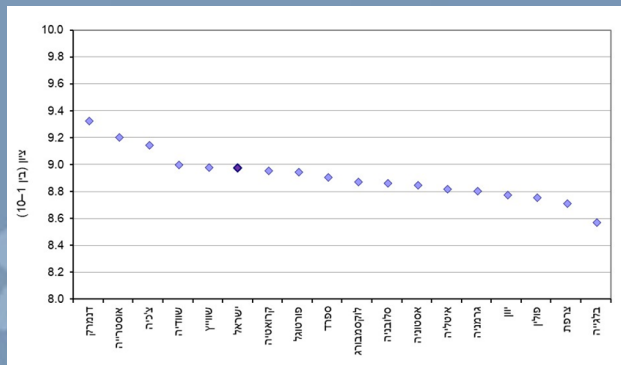
חשו דיכאון או עצבות בחודש האחרון, 2015

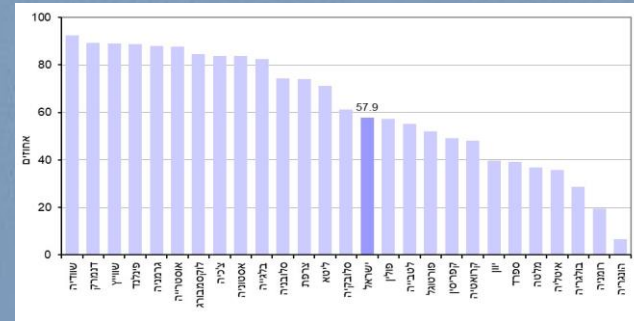
איכות חיים (ציון CASP-12), 2017

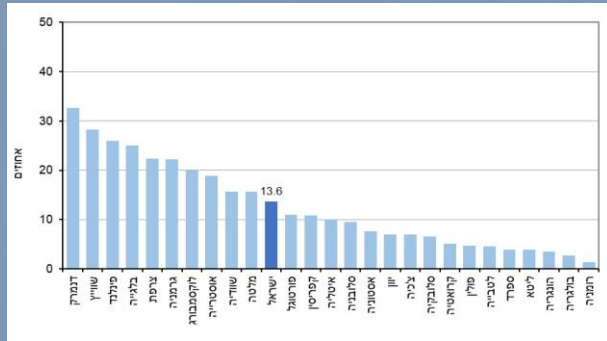
שביעות רצון מהרשת החברתית, 2015

עסקו בפעילות פנאי יחידנית לפחות פעם אחת בשבוע, 2017

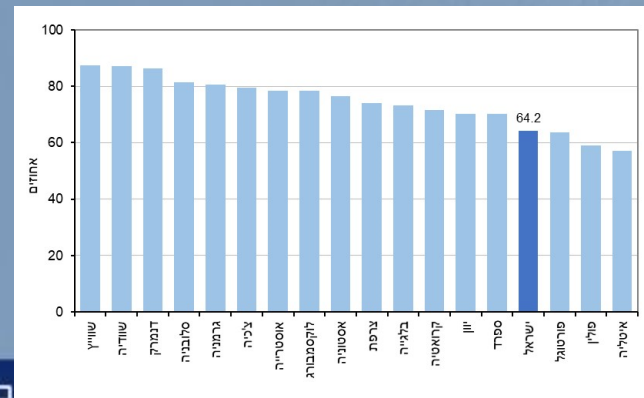

עסקו בפעילות התנדבותית בשנה האחרונה, 2017

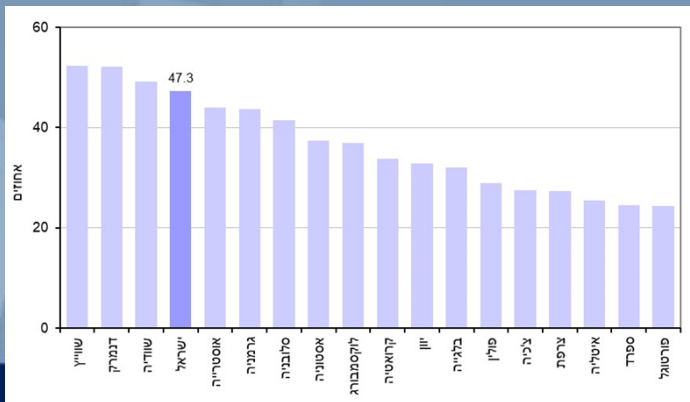

סקר SHARE - השוואות בינלאומיות - בני 65 ומעלה

עסקו בפעילות גופנית קלה לפחות פעם אחת בשבוע, 2015

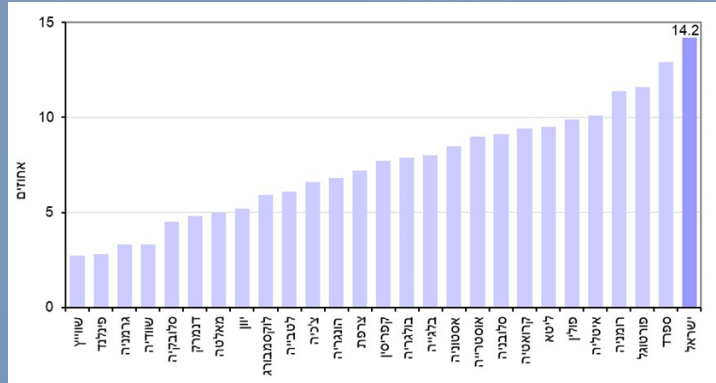

עסקו בפעילות גופנית מאומצת לפחות פעם אחת בשבוע, 2017

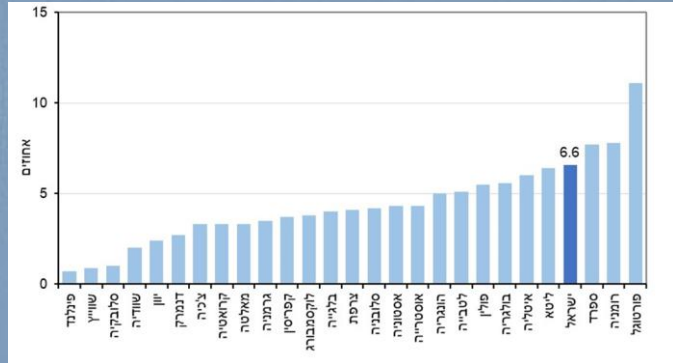

מתקשים ב-5-9 פעולות אינסטרומנטליות יום-יומיות (מדד IADL), 2017

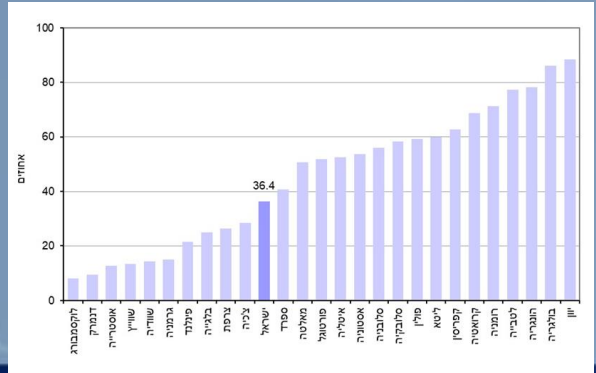

מתקשים ב-4-6 פעולות יום-יומיות (מדד ADL), 2017

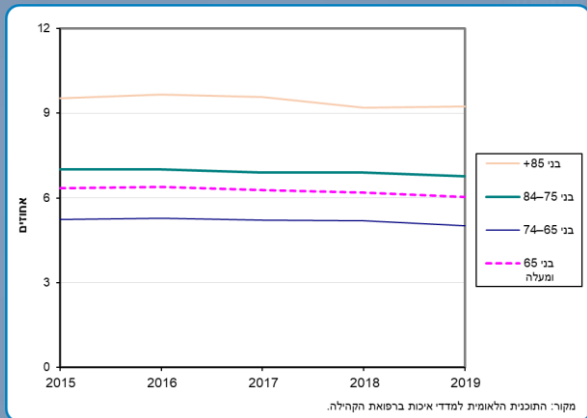

סקר SHARE - השוואות בינלאומיות - בני 65 ומעלה

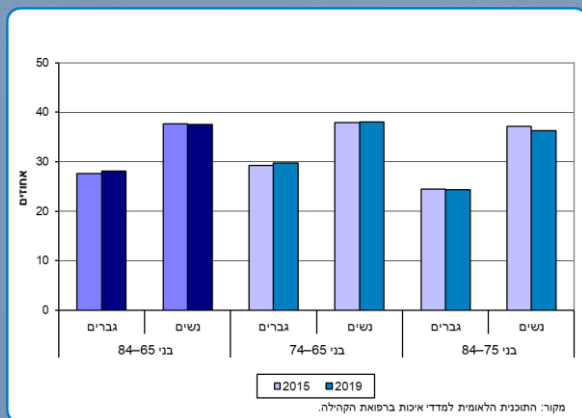
קושי להסתדר כלכלית, 2017

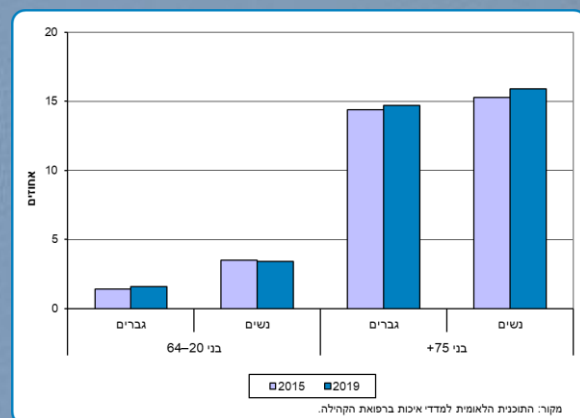
ירדו משמעותית במשקל, לפי גיל

השמנת יתר בקרב בני 65-84, לפי גיל ומין

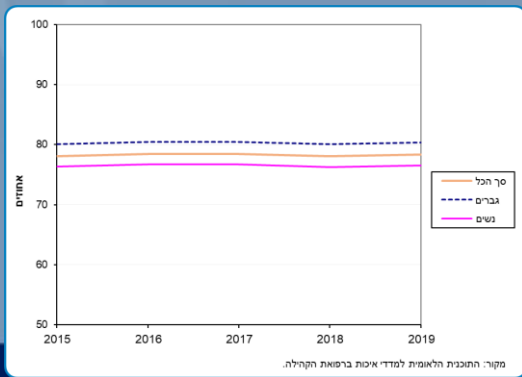

תת-משקל, לפי גיל ומין

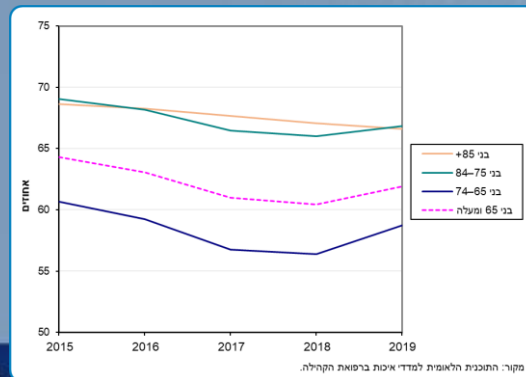

התכנית הלאומית למדדי איכות ברפואה בקהילה

בני 65-74 המקבלים חיסון נגד חיידק פנוימוקוק, לפי מין

מקבלים חיסון נגד שפעת

אוכלוסיית בני 65 ומעלה לפי מין - מבט השוואתי

(אחוזים, אלא אם צוין אחרת)

תחום המדד	מדדים	נשים	גברים
בריאות	תוחלת חיים (שנות חיים)	22.0	19.3
	שנות חיים בריאים (שנות חיים)	10.5	11.6
	תחלואה בסוכרת	27.6	32.4
	תחושת דיכאון	31.0	17.8
	קשיים בפעולות יום-יומיות בסיסיות	18.5	14.6
משמעות	תחושת בדידות	33.1	18.2
	שביעות רצון מהחיים	86.9	91.2
	איכות חיים (ציון בין 12-48)	35.8	36.5
ניהול בריאות	הערכת בריאות טובה	59.0	66.5
	התחסנות נגד שפעת	59.9	64.4
אורח חיים בריא	בעיות במשקל – תת משקל	3.4	1.6
אורח חיים חברתי פעיל	קשרים עם חברים	89.3	86.7
	הערכה מבני משפחה	85.3	80.8
	שיעור תעסוקה	14.7	28.6
	מועסקים במשרה חלקית שלא מרצון	0.9	0.3
אוריינות דיגיטלית	שימוש באינטרנט	68.8	78.1
	שימוש בשרות ממשל מקוון	19.3	34.4

אוכלוסיית בני 65 ומעלה לפי קבוצות אוכלוסייה מבט השוואתי

(אחוזים, אלא אם צוין אחרת)

תחום המדד	מדדים	יהודים ואחרים	ערבים
בריאות	תוחלת חיים (שנות חיים)	21.0	17.7
משמעות	תחושת בדידות	25.1	38.6
	איכות חיים	36.3	33.9
חוסן כלכלי	קושי להסתדר כלכלית	33.4	59.7
אורח חיים בריא	מקפידים על 3 התנהגויות בריאות	17.4	9.0
אורח חיים חברתי פעיל	קשרים עם חברים	88.5	84.4
	שיעור תעסוקה	22.3	6.9
	עיסוק בפעילות התנדבותית	14.7	1.1
	עיסוק בפעילות פנאי יחידנית	61.4	19.8
	מרוצים מהיחסים עם השכנים	84.4	92.6

The background of the slide features a dark blue, textured surface. Overlaid on this is a lighter blue, semi-transparent silhouette of a family walking away from the viewer. The family consists of a man, a woman, a young girl, and a dog. The man and woman are holding hands, and the girl is holding the dog's leash. The dog is sitting on the right side of the group.

תודה רבה!